

Ett självförvållat problem

Sverige är inte ett laglöst land där alla markområden ligger öppna för exploatering av den som har håg, fallenhet och resurser. När det gäller vindkraftsetableringar är kommunernas oförmåga att klara av sitt uppdrag emellertid tydlig. Svensk rättsordning bygger på att en kommun inom sitt område skall upprätta en översiktsplan för pågående och framtida markanvändning. Kommunernas vilja att planera är det inget fel på, men uppgiften att upprätthålla och ta ansvar för planens genomförande präglas av handfallenhet och beslutsångest, när den kommer i konflikt med vindindustrin. Den handfallenheten utnyttjas naturligtvis av exploateringsintressen, med olyckliga konsekvenser som följd.

Här finns tre komponenter som inte samverkar och som förstör stora ekonomiska och sociala värden.

- Exploatörens vinstintresse. Ett tillståndsgivet område för vindindustri är idag en handelsvara på en internationell marknad. Exploatörens huvudsakliga intresse ligger i att driva fram tillståndet. Därefter får någon annan ta vid.
- Det finns bland kommunpolitiker en föreställning om att "även företag inom vår kommun måste ges möjlighet att bidra till omställningen för att vi ska kunna uppnå klimatmål." Om det inte finns någon lämplig plats för etablering av vindindustri inom kommunen, hur ska kommunen göra då? Vad gäller för kranskommunerna norr om Stockholm, t ex Solna, Sundbyberg och Danderyd. Tättbefolkade kommuner på liten yta. Hur ska de kunna bidra? Eller ska de vara reservat, befriade från en miljöfarlig industriell verksamhet? Här gör kommunpolitiker en logisk kullerbytta. Gå inte över ån efter vatten! Läs i den egna översiktsplanen. Det finns lagkrav på att den ska hållas aktuell. Där står vad kommunens mark ska användas till. Om planen upplevs som föråldrad – ändra översiktsplanen – men försök inte att slå knut på verkligheten med retoriska knep. Om översiktsplanen säger ekoturism betyder det inte område för vindindustri.
- Tidsaspekten en sorgligt försummad faktor. Från exploatörens idé om lokalisering av en vindindustri till dess att idén realiserar, eller vilket är vanligt, aldrig genomförs, på grund av uteblivet tillstånd, dåliga tider, höga kostnader för anslutning till stamnätet, bristande lönsamhet eller vad det nu kan vara, har stora ekonomiska och sociala värden gått förlorade. Värden som aldrig kan återhämtas.

Det finns en mycket enkel lösning på detta helt onödiga problem.

Till exploatören – läs kommunens översiktsplan. Utgå från att kommunen menar allvar.

Till kommunen – använd översiktsplanen på det sätt den är tänkt att användas, inte som språngbräda för avancerad retorisk akrobatik.